

לכפר דנפק. ר"נ: אמר להו עולא. ליושצין לפניו: הכי אמר ר' אלעזר אפילו מיתמי. דעבדא כמקרקעי דמי: אשסמטין עולא. נשמת ממני וירא^א משום דס"ל עבדא כמטלטלי דמי ומתיירא

הוא שמה אקפתו בלכות וזקושות: הוא עובדא ואגוז דייני דנהרדעא. אפי' מיתמי: הוא עולא והא ר' אלעזר כו'. דכולהו קצירי להו כמקרקעי דמו: מר. דאמר כמטלטלי כמאן ס"ל: פרוזבול מפרש בגיטין (דף קז.) שמיין הלל הוקן פרוזבול כדי שלא תשטמ שבועתי המלוה: חיי על הקרקע. דמיון לזה מחוקרי גזייתא זה כתב לו עליהן שכל חוב שיש לו עליו שיגבנו כל זמן שירצה קיימי ברשותיה דמלוה: נקנין עם הקרקע. אם מכר לו קרקע ומטלטלין והחזיק בקרקע קנה מטלטלין אע"פ שלא משך: ואין נקנין עם העבדים. שהם החזיק בעבדים לא קנה מטלטלין ויכול מוכר לחזור במטלטלין. אלמא עבדא כמטלטלי: ה"ג בקרקע לא קנה עבדים. ואע"ג דס"ל להאי מנא עבדים כמטלטלין דמי אפי' לא קנה אלמא א"כ עומד העבד בתוכה בשעה שהחזיק בה כדמתוך לקמן וע"כ שאני מטלטלי דייני מטלטלי ללא נייד: דומיא דערים מלווים. דמהאי קרא נפקא לן במס' קדושין (כ"ו.) דמטלטלין נקנין בחזקת קרקעות דמתבי ויתן להם אביהם מתנות עם ערי מלווים הלכך צעין מקרקעי ללא נייד כי התם: חצר מהלכה היא. אינה קונה לצעליה כלום דלאו חצר היא במהלכה והלכתא. הא דמתרלין דקנה ליה עבד צדוק לעלו בגון שהעבד כפות שאינו ראוי לילך דדמי לחצר: והתניא החזיק בקרקע קנה עבדים. ולעיל קמני ללא קנה: ועומדין בתוכה. והתניא לעיל בשאין דאוקי רב איקא לעיל להאיא מתני' דעבדי כמטלטלי דמי כו': הא

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר ר' וקנין אב דהוי גבי מרבנן. ע"כ קדושין דף ט"ו חזקוני ד"ה ומנין שאף בשטר ולקמן קד ע"כ ד"ה אב: בא"ד הוה בעי לטפח. קשה לי על קדושים הא כתבו במתן ד"ה למה לי ר"י על כרחי ר"י. ביטול דבריהם הוא דלמדי מכלל דהי און דמתייבא בתוכה ל"ק דמשמע עומד מקמי עומדין בתוכה דקנה הוא דקדוש דגם שאין עומדין בתוכה לקני. והיינו דנלמא ל"ק ד"ל דעבד לא הו' כמחזור לקרקע ולא מהני בו חזקה דקרקע אלמא מקמי עומדין בתוכה ע"כ דהו' כמחזור מילא גם שאין עומדין לקני מתוך ר"י. וד"ה וד"ה מילא יתא דהי עבדי כמטלטלין ויתא ד"ל ללא הו' כמחזור ועומדין דקנה מתוך אבד ובאין עומדין לא קני מתוך חזקה. ח"כ דנדלווריתא הו' בקרקע מית' לא הו' כמחזור. אלמא ד' דמקרקע א"כ מקמי עומדים בתוכה ע"כ מלן חזקה ומוכה דהו' כמחזור דה קשה דגם שאין עומדין לקני מתוך ר"י שדות וד"ה:

בוסף רש"י

נקנין עם נכסים שיש להם אחריות. היינו קרקעות, שאמיתות כחיל אלס הלוה והשעה מתכיר עילין לפי שיימין ועומדין לסיק נשמתין עילין (קדושין כ"ו.) בכסף בשטר ובחזקה. אם מכר מטלטלין עם קרקע, כיון שקנה לוקח את הקרקע נקחה משלשה קניינים קנה מטלטלין עמה (שם.) בחזקה, רפך בה פורחא או דיש אהני או נעל או פיר כל שהא בחצר מהלכת לא קנה. דאי אמור כגון חביו של דמי קונה לו, לא חצר מהלכת אמור, דשאני מקרקעי דייני מקרקעי ללא יעירי (גיטין כ"ב.) כיון שהחזיק באחת מהן קנה בכולן. ודמפרש שם דפ"ק קדושין (כ"ז.) שנתן לו דמי כולן, דמיון דקילל המוכר כל המטעם עשר שדות הרי אשתבעה כוליה ללוקח בשביל משומו שנתן לו, ודי לן מחזק אחד מהן ודמפרש טעמא דהוא דלא דארעא חד הוא, כל שדות חזקין בנין קרקע שהחזיק בכוליה אחד וכו' (שם) כ"ב ע"כ.

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא יב.

צין ע"פ לשטר דמלואה בשטר גובה משום נעילת דלת וצמלוה על פה לא גבי משום דליכא קלא ובשטר אית ליה קלא אבל מיתמי מה לי מלוה ע"פ מה לי מלוה בשטר אלמא ודאי כל היכא דגבי מלקוחות משום נעילת דלת גבי נמי מיתמי כמו מלוה בשטר או

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מלוה הכתובה בצורה למ"ד (ככתובה בשטר דמי או כשעמד צדן גבי נמי מיתמי אבל צמלוה על פה כיון דלא חש לעשות שטר לגבות מלקוחות כי לא גבי נמי מיתמי ליכא נעילת דלת וה"פ א"ר אלעזר אפי' מיתמי בלא אפסותיקי משום דהוי קרקע לא מינייה פ"י בלא אפסותיקי לא גבי מלוה מיניה ופסיק מיניה (לכו"ל) ומשני בצפסותיקי וגבי נמי מיתמי ומלקוחות א"ר דקרי מיניה אע"ג דגבי נמי מיתמי כיון דמכח הלוה שעשאו אפסותיקי קא גביט:

ז"ל אהדרו. חשיב להו כטועה בדבר משנה:

אנא בתניא דיענא. אע"ג

דכמה דוכתן אשכחן דמקרקעי דמי לענין אונאה ושבויה אור"י דהכא לא איירי אלמא צמילי דרצון ולגבות מיתמי ומלקוחות וסבר שעבדא לאו דאורייתא ולא גבי אלמא מדרבנן ולענין פרוזבול וקנין אגב דהוי נמי מדרבנן וקרא דערים מלווים אשכחא צמלמא היא ועבדא דקאמר להך לישנא דלמא וקרא כמקרקעי דמי למה לי עומדים בתוכה למ"ד נמי כמטלטלי דמי. והו' מ"ל למיפך דהא לא חשיב כמטלטלי אלמא לענין מיילי דרבנן אלמא דבלאו הכי פריך שפיר רבא דצעי למידק צפ' המוכר את הבית (ב"ב ס"ה.) אי עבדא כמטלטלי דמי או כמקרקעי דמי ממתני' דהיו צה עבדים וצממה כולן מכורין ומיתמי לה נמי צפרק מי שמת (שם ק"ג.) גבי מטלטלין של פלוני לא שייכא הכא כלל דהתם צלשון בני אדם תלין:

פרוזבול. ה"ג ע"ה הקרקע. אין

כומצין פרוזבול אלמא על דבר שאי אפשר לכתומו ואע"ג שכותצין על ע"צ נקוב (גיטין לו.) כיון דחשיב קרקע לא פלוג רבנן: מברר או עבדים וקרקעות. צקנין אגב איירי דאי מטעם חצר אמאי מפליג צמחוק צקרקע צין עבדים למטלטלין דאי משמרת לדעמו צתרווייהו קני ואי צלשין אפירי רבא לדעמו צתרווייהו לא קנה:

בעינין דומיא דערים מצורות.

והחזיק בקרקע לא קנה עבדים משום דאין קרקע נקני' צאצג: והלכתא בכפות. הא חצר מהלכת וישן מהני דלא ומשמרתו ה"ו גט יעור אין גט משום דהו' חצר המשמרתה שלא מדעתה ופריך ישן אמאי הו' גט חצר מהלכת הוא וכו' ישן שאני והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא בכפות דהאי לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא להך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמר עבדי כמטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא אלא להך לישנא דאמר עבדי כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא אמר שמואל (י"ב) לר' עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן וליטעמיהך להך לישנא דאמר עבדי כמטלטלי דמי למה לי עומד בתוכה הא

החזיק בקרקע לא קנה עבדים משום דאין קרקע נקני' צאצג: והלכתא בכפות. הא חצר מהלכת וישן מהני דלא ומשמרתו ה"ו גט יעור אין גט משום דהו' חצר המשמרתה שלא מדעתה ופריך ישן אמאי הו' גט חצר מהלכת הוא וכו' ישן שאני והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא בכפות דהאי לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא להך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמר עבדי כמטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא אלא להך לישנא דאמר עבדי כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא אמר שמואל (י"ב) לר' עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן וליטעמיהך להך לישנא דאמר עבדי כמטלטלי דמי למה לי עומד בתוכה הא

החזיק בקרקע לא קנה עבדים משום דאין קרקע נקני' צאצג: והלכתא בכפות. הא חצר מהלכת וישן מהני דלא ומשמרתו ה"ו גט יעור אין גט משום דהו' חצר המשמרתה שלא מדעתה ופריך ישן אמאי הו' גט חצר מהלכת הוא וכו' ישן שאני והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא בכפות דהאי לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא להך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמר עבדי כמטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא אלא להך לישנא דאמר עבדי כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא אמר שמואל (י"ב) לר' עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן וליטעמיהך להך לישנא דאמר עבדי כמטלטלי דמי למה לי עומד בתוכה הא

בעומדין בתוכה. והא דקאמר לא קנה צלשין עומדין לתוכה ואפ"ה צמטלטלין קנה ללא צעין צצורין צמטלטלין ללא נייד ולקמן דייקנין והא קי"ל דלא צעין צצורין מגופה הוה מ"ל למידק: ל"מא י' עומדין בתוכה. פ"י על כרחי לא מטעם חצר קנה דסתם עבדים אין משמרתין לדעמו ואפ"ה עומד צלד שדהו דהו' עבד כצבי רך דכרכו ומטעם אגב נמי לא קנה בקרקע אין נקנית אגב קרקע ואפ"ה אמר קני קרקע הסמוכה לתחום האגבה נמי העלויה דהשתא הו' או על גב זו או קני צאצג אלמא ע"כ הא דקנין נמי מחמת דחשיב כמחזור וא"כ אפי' אין עומדין בתוכה נמי דהוי כעשר שדות צעיר מדעיות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן והא דקאמר שמואל צפרק חזקת הבתים (ב"ב דף ק"ג.) לא קנה אלמא מקום מכווץ צלצד צעיר צנכסי הגר דפסקי אלמא חסן דעת אחרת מקנה אותו קנה הכל והא דקאמר הסם דמאר מפסיק היינו נמי צנכסי הגר או צמכר ולא נתן להם דמי כולם דדמי כולם צעין דממוכה צפ"ק קדושין (דף ק"ב):

עין משפט

גב מצוה

קריא א מ"י פ"ק מהל' שמתה ויובל הלכה יע סמך לאון רעא טור ש"ע ח"מ סימן סו סעיף כ"ב:

ק"ב ב מ"י פ"ג מהל' מביה הל' ח סמך עשין פכ טו"ע ח"מ ס' טו"ע פ"ה:

ק"ב ג מ"י שם הלכה י' טו"ע שם סעיף ט': ק"ד ד מ"י שם הל' י' ופי' בהשגות וצמ"מ טור ש"ע שם סעיף ח':

ק"ב ה מ"י שם הל' ח טו"ע שם סעיף ט':

ק"ב ו ז ח מ"י שם הל' י' טו"ע שם סעיף ט':

ק"ב ט מ"י שם הלכה י' ועין שם טור ש"ע שם סעיף ח':

ק"ב י מ"י שם פ"ה הלכה י' ופי' טמג עשין ט' טו"ע ח"מ ס' סעיף ק"ב סעיף י':

תורה אור השלם

1. ויתן להם אביהם מקנות רבות לבסף ולקרב ולמגדנות עם ערי מציאות ביחודה ואת המצובה נתן ליהודים כי הוא הבהיר. דברי הימים ב כא ג

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה והלכתא בכפות וז"ל כו. י"ב ורמ"ם חולק (ועי' בהג"ה ח"מ ס' כ"ב ס"ק טו ובה"ש סימן קל"ט ס"ק יט):

רבינו הגאון

אמי עולא הילי' גובין מן העבדים אפי' מן היתומים כו'. אמר רבא לרבנן חזקוני דנהרדעא והא רב אחא בר ביזנא, כוליה סבירא להו גובין מן העבדים, מר כמן סבירא ליה. אמר רבא אגב מתינתא ידענא דתני אבימי פרוזבול חל על הקרקע ואינו חל על העבדים, מטלטלין נקנין עם הקרקע ואין נקנין עם העבדים. וקיימי לן כרב חזקוני. ואמי לימא כותאי מברר לו עבדים וקרקעות, החזיק בעבדים לא קנה עבדים, ותניא אידך החזיק בעבדים קנה מטלטלין כו'. והלכ' בכפות. קדושות דידו ורגילו שנינו יכול ליהו מפקדמן, ומכר לו העבד והכלים שעליו, קנה בזה העבד הכפות וקנה מטלטלין שעליו וכו'. והא דתניא החזיק בקרקעות קנה העבדים, בעומדים בתוכה.